

สารบัญ

1 บทนำ : จากปรัชญากฎหมายตะวันตกสู่ปรัชญากฎหมายไทย

- ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับปรัชญาตะวันตกและปรัชญาตะวันออก 1
- ข้อสังเกตเบื้องต้นเกี่ยวกับการพิจารณาเปรียบเทียบปรัชญากฎหมายตะวันตกกับปรัชญากฎหมายไทย 15
- สถานะและประโยชน์ของปรัชญากฎหมายไทย 22
- การศึกษาปรัชญากฎหมายไทยที่ผ่านมา 27

2 ปรัชญากฎหมายไทยในยุคสุโขทัย

- ก่อนอรุณรุ่งแห่งยุคสุโขทัย : ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับกำเนิดของคนไทยและสังคมไทย 35
- บริบททางสังคมการเมืองของ (แคว้น) สุโขทัย 41
- กฎหมายและปรัชญากฎหมายในยุคสุโขทัย 47
- ปรัชญากฎหมายในคัมภีร์ธรรมศาสตร์ของอินตุ 51
- แหล่งที่มาของธรรมะและกระบวนการเปลี่ยนแปลงธรรมะเป็นกฎหมาย 67
- จุดหมายแห่งกฎหมาย 69
- พุทธศาสนากับปรัชญากฎหมายไทย 75
- จักรวรรดิวิทยาแบบพุทธในธรรมลัทธิและพระไตรปิฎก 78
- แนวคิดแบบพุทธธรรมนิยมในไตรภูมิพระร่วง 92
- พุทธราชา, ธรรมราชา, และทศพิชราชธรรม 95
- จักรวรรดิวัตรและราชสังคหวัดฤ 102
- ระเบียบแห่งธรรมชาติดับพฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้ปกครอง 108
- วิชากรรมส่วนตัวของผู้ปกครองผู้ไม่ประพฤติธรรม 113
- ทศบารมีและปรัชญาเกี่ยวกับความยุติธรรมในการลงโทษสมัยสุโขทัย 114
- ข้อสังเกตเกี่ยวกับปรัชญากฎหมายในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ... 129
- ปรัชญากฎหมายแบบพุทธธรรมนิยมบนบริบทสังคมการเมืองของสุโขทัย 134

3 ปรัชญากฎหมายไทยในยุคสมัยอยุธยา

- ความเข้าใจพื้นฐานต่ออาณาจักรไทยสมัยอยุธยา..... 143
- การขยายตัวของคติฮินดูนิยมในปรัชญากฎหมายไทย 159
- คติความเชื่อเกี่ยวกับผีหรือไสยศาสตร์ในปรัชญากฎหมายไทย 178
- พุทธธรรมในปรัชญากฎหมายไทย : คุณค่าและบทบาทของ
พระธรรมศาสตร์..... 192
- หลักจตุรธรรมแห่งปรัชญากฎหมายไทย 202
- พุทธธรรมในกฎหมายสมัยอยุธยา..... 209
- ข้อสังเกตอิทธิพลของพุทธศาสนาต่อปรัชญากฎหมายในสังคมพุทธอื่นๆ 236
- ปัญหาการปรับใช้ปรัชญากฎหมายแบบธรรมเนียมภายใต้บริบททางสังคมและ
การเมืองของอยุธยา 239
- ข้อสังเกตเรื่อง การใช้พระราชอำนาจทั่วไป และ การใช้พระราชอำนาจ
ทางกฎหมาย..... 245
- ปัญหาเรื่องความมั่นคงแห่งพระราชอำนาจและผลกระทบต่อปรัชญา
กฎหมายไทย 252
- รัฐประหารสมัยอยุธยา : บทพิสูจน์อำนาจแห่งธรรมหรือพระธรรมศาสตร์
ของชนชั้นปกครอง 257

4 ปรัชญากฎหมายไทยในยุคธนบุรี - รัตนโกสินทร์

- แผ่นดินพระเจ้ากรุงธนบุรี : รุ่งอรุณใหม่แห่งพุทธราชา อำนาจนิยมทาง
ศีลธรรม 281
- พลวัตแห่งปรัชญากฎหมายไทยในยุครัตนโกสินทร์..... 290
- ปรัชญากฎหมายในสังคมไทยก่อนยุคปฏิรูป 292
- การปฏิรูปบ้านเมืองและผลกระทบต่อปรัชญากฎหมายไทย (แบบดั้งเดิม) ... 321
- การปฏิรูปทางด้านศาสนาและมุมมองใหม่ของปรัชญากฎหมายไทย..... 323
- จากอำนาจอิทธิพลของเสนาบดีตระกูลขุนนางสู่สัญญาบัตร 340
- การปฏิรูปกฎหมายและผลกระทบต่อปรัชญากฎหมายไทย 348
- การก่อตัวของปรัชญาปฏิธานนิยมทางกฎหมายในสังคมไทย 354
- ความคิดเชิงปรัชญากฎหมายของกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์..... 367

- ความคิดทางกฎหมายของกรมหลวงพิชิตปรีชากรและนักคิดอื่นๆร่วมสมัย ..	381
- ปรัชญากฎหมายไทยภายหลังยุคปฏิรูปฯ ต่อยุคประชาธิปไตย	397
- ปรัชญากฎหมายไทยภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475	410
- บทบาทของปรัชญาปฏิธานนิยมทางกฎหมายภายใต้บริบททางสังคมการเมือง แบบอำนาจนิยม	421
- ธรรมะ : การตีความหมายในแง่ประชาธิปไตย หลักนิติธรรมหรือ สิทธิมนุษยชน	433
- ปัจฉิมนิพนธ์ : แนวพระราชดำริทางปรัชญากฎหมายขององค์พระมหากษัตริย์ ปัจจุบัน	442

บรรณานุกรม	455
-------------------------	------------

หากอะพ@มึคณค้ำใด๑ อยู่บ้างในงานเขียนจันนี้

ข@นี้@ม@ทิสแต่่นักคิดสัวมีญจันแน@พุทธ...คนน@ระบบ

หับเน็@งแต่ เก็ยน@วรรณ กศร.กุต@าบ และนรินทร์กัฏ